

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 1.3.2005
COM(2005) 64 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

2003. ÉVI JELENTÉS A PHARE-PROGRAMRÓL ÉS A CIPRUSNAK, MÁLTÁNAK ÉS TÖRÖKORSZÁGNAK NYÚJTOTT ELŐCSATLAKOZÁSI ESZKÖZÖKRŐL

{SEC(2005) 273}

BEVEZETÉS

Ez a dokumentum az Európai Bizottság Európai Parlamentnek, az Európai Unió Tanácsának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak készített éves jelentése a tíz kedvezményezett országban a PHARE által elért eredmények értékeléséről, valamint a Ciprusnak, Máltának és Törökországnak nyújtott előcsatlakozási eszközökről.

E jelentés mellékletét képező szakmai dokumentum fejezetei mind a 13 kedvezményezett ország tekintetében bemutatják a PHARE-program ütemezését és végrehajtását.

1. ÉVES ÁTTEKINTÉS

1.1. A bővítési folyamat legfontosabb fejleményei 2003-ban

A 2002. évi koppenhágai Tanács 10 új tagállam (**Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia**) felvételéről és 2004. május 1-jei csatlakozásáról határozott, ezt követően 2003. április 16-án Athénban aláírták a csatlakozási szerződést és a csatlakozási okmányt, amelyet az egyes tagállamok ratifikációs eljárásaival összhangban a jelenlegi és a csatlakozó tagállamok elé terjesztettek ratifikálás céljából.

A csatlakozási szerződés aláírását követően a csatlakozó országok „aktív megfigyelőként” működnek közre a Tanács szerveinek tevékenységében, valamint az Európai Bizottság elnöklete alatt működő bizottságokban.

A bővítési folyamattal kapcsolatos kiegyensúlyozott tájékoztatás érdekében a Bizottság elfogadta az EU állampolgárait, valamint az új tagállamok lakosságát megszólító *Bővítési Kommunikációs Stratégiát*.

A többi tagjelölt országot illetően a 2003. november 5-én elfogadott *éves jelentéseiben* a Bizottság jelezte, hogy **Bulgária** és **Románia** további előrelépéseket tett a politikai kritériumok teljesítésében, de még mindig nem felelnek meg teljesen a gazdasági kritériumoknak. Mindkét ország kedvezően fejlődik, és a jogszabályok kötelező összehangolásával kapcsolatban is jó úton halad, ugyanakkor továbbra is lankadatlan erőfeszítések szükségesek egy kielégítő közigazgatási és igazságügyi kapacitás eléréséhez, amely képes biztosítani az *acquis* megfelelő végrehajtását. E két ország erőfeszítéseinek támogatása érdekében a Tanács a Bizottság előterjesztett javaslatai alapján április 14-én elfogadta a felülvizsgált *csatlakozási partnerségeket*, ezen kívül pedig jelentősen megnövelték az előcsatlakozási támogatásokat¹ is.

Törökország kormánya felgyorsította a reformokat, és jelentős erőfeszítéseket tett a koppenhágai politikai kritériumok teljesítése érdekében, valamint figyelemre méltó előrelépést tett a gazdasági kritériumok teljesítésében. A jelentés mindamellett rámutatott arra, hogy számos területen, például a hadsereg polgári ellenőrzése és az alapvető szabadságjogok (beleértve a vallásszabadságot is) gyakorlása területén további erőfeszítések szükségesek. 2003 áprilisában fogadták el a felülvizsgált *csatlakozási partnerséget*, amely

¹ Átlagosan 30%-kal növelték a 2004 és 2006 közötti időszakra vonatkozóan, ami Bulgária tekintetében átlagosan 400 millió eurós, Románia tekintetében pedig átlagosan 1 milliárd euróig terjedő éves költségvetést jelent.

részletes iránymutatást ad azokkal a területekkel kapcsolatban, ahol további reformokat kell bevezetni. A dokumentum javasolta a pénzügyi támogatás növelését annak érdekében, hogy három év alatt a teljes költségvetés elérje a 1050 millió eurót.

Ebben az összefüggésben azt is meg kell említeni, hogy 2003 februárjában **Horvátország** benyújtotta tagsági kérelmét, és 2004. június 18-án tagjelölt státuszt kapott.

1.2. Az Európai Tanács 2003. évi üléseinek főbb következtetései

Bulgáriát és Romániát illetően a december 12-i *brüsszeli Európai Tanács* üdvözölte a Bizottság monitoring jelentéseinek, továbbá a novemberben elfogadott stratégiai dokumentumának és rendszeres jelentéseinek megállapításait és ajánlásait. 2004 elején a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a Bulgáriának és Romániának nyújtandó pénzügyi keretre, amelynek alapján 2004 tavaszán be fogják nyújtani a továbbra is nyitott fejezetekre vonatkozó felülvizsgált közös álláspontok tervezetét. A Tanács figyelembe vette a Bizottság nyilatkozatát, miszerint javaslatát igyekszik a tíz csatlakozó országgal folytatott tárgyalásokon alkalmazott alapelvekre és módszerekre építeni. Bár a PHARE elsősorban az EU-csatlakozásra készíti fel a tagjelölt országokat, ugyanakkor igyekszik összekapcsolni az előcsatlakozási támogatást a strukturális alapokkal. További tájékoztatás a melléklet II.1. pontjában található.

Ciprussal kapcsolatban a júniusi *szaloniki Európai Tanács* üdvözölte a Bizottság „*Az észak-ciprusi gazdasági fejlődés elősegítésének és a térség Unióhoz való közelítésének lehetőségeiről*” című közleményét. A Bizottság javasolta, hogy a gazdasági fejlődés érdekében az Unió nyújtson pénzügyi támogatást a török ciprióták által lakott északi területeknek, hogy ezzel ösztönözzék a Ciprus északi részével folytatott kereskedelmet, és közelebb hozzák a térséget az Unióhoz.

2. A PROGRAMOK VÉGREHAJTÁSA: ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS

2.1. A PHARE-iránymutatások végrehajtása

2003 jelentette az előcsatlakozási programozás utolsó évét a 10 új tagállam számára. 2004-től kezdődően az előcsatlakozási programozás kizárólag Bulgáriát és Romániát érinti.

A programozás alapjául a PHARE-iránymutatások² szolgáltak, amelyeket a Bizottság 2002. szeptember 6-án³ a PHARE-eszközök fokozatos kivonására vonatkozó ad hoc stratégia elfogadásával utólag felülvizsgált, ami azt a célt szolgálta, hogy felkészüljenek az előcsatlakozási támogatásról a strukturális támogatásra való áttérésre (amire eddig még nem volt példa), továbbá hogy figyelemmel kísérjék a *határokon átnyúló együttműködésről* (CBC) szóló 2760/98/EK rendelet módosításait, egyedi – a nukleáris biztonság különleges követelményeihez alkalmazkodó – megközelítést dolgozzanak ki, és hogy hangsúlyozzák a kiterjesztett decentralizált végrehajtási rendszerre (EDIS) való áttérés fontosságát (lásd még a 3.1. pontot).

² (SEC (1999) 1596), a Bizottság 1999. október 13-án hagyta jóvá.

³ C(2002) 3303-2

December 22-én egy közlemény⁴ keretében újra módosították az iránymutatásokat, amely újrafogalmazta az „intézményépítés”⁵ fogalmát, valamint rámutatott annak szükségességére, hogy a kedvezményezett országokban fel kell gyorsítani a pénzügyi és irányítási felelősségi körök decentralizációját.

A 2004. május 1-jén csatlakozó országok zökkenőmentes áttérésének biztosítása érdekében folytatták a PHARE-eszközök fokozatos kivonására vonatkozó stratégia végrehajtását.

A PHARE-program keretében megvalósuló, határokon átnyúló együttműködési program végrehajtásáról szóló rendelet módosítása mellett a felülvizsgált PHARE-iránymutatások két fontos üzenetet tartalmaznak a transznacionális és a régióközi együttműködéssel, valamint a nem EU-tag és a nem tagjelölt országokkal való együttműködéssel kapcsolatban: a 10 PHARE-országot arra ösztönözték, hogy a PHARE nemzeti program keretében rendelkezésre álló forrásait külső határaiknál határokon átnyúló jellegű intézkedések támogatására használják fel, és ezzel kifejezetten az Unió jövőbeli határainak lehetséges választóvonalait célozzák meg. Bulgáriát és Romániát arra is felkérték, hogy nemzeti programjaik forrásait továbbra is az Interreg III B (transznacionális) vagy az Interreg III C (régióközi) programokban való részvételük finanszírozására használják fel.

Bár a Máltának, Ciprusnak és Törökországnak nyújtott előcsatlakozási támogatást külön rendeletek⁶ szabályozzák, 2003. évi programjaik nagyjából mégis a PHARE-programokra jellemző módszertant és komitológiai eljárásokat követik.

2.2. Teljes PHARE-kötelezettségvállalások⁷

Az összességében 1699 millió eurónyi kötelezettségvállalások a következő tételeket tartalmazzák:

nemzeti programok	1223 millió €
határokon átnyúló együttműködés	161 millió €
regionális és horizontális programok	187 millió €
nukleáris biztonság	128 millió €

⁴ C (2003) 4906

⁵ Számszerűen, a Phare támogatás 65%-át az intézményépítésre fordítják (ennek 30%-a „puha” intézkedés, pl. know-how fejlesztése, 35%-a pedig „kemény” intézkedés, pl. berendezésekbe történő beruházások). Ez eltér a korábbi megosztástól, ahol 30% jutott az intézményépítésre (kizárólag „puha” intézkedések), 70% pedig a beruházásokra (ebből 35%-t fordítottak a szociális és gazdasági kohéziós beruházásokra, és 35%-t az intézményépítésre).

⁶ Ciprus és Málta tekintetében a 2000. március 13-án elfogadott 555/2000/EK rendelet, Törökország tekintetében a 2001. december 30-án elfogadott 2500/2001/EK rendelet.

⁷ A PHARE-ra vonatkozó kiegészítő pénzügyi adatokat a melléklet III. része tartalmazza.

A nemzeti programokra fordított támogatás a következőképpen oszlik meg:

Bulgária	99 millió €	Litvánia	67 millió €
Cseh Közt.	95 millió €	Lengyelország	403 millió €
Észtország	40 millió €	Románia	272 millió €
Magyarország	107 millió €	Szlovákia	57 millió €
Lettország	46 millió €	Szlovénia	38 millió €

Ezen kívül előcsatlakozási támogatási programot indítottak **Málta, Ciprus és Törökország** számára, **Ciprus északi része** pedig különleges támogatási csomagban részesült:

Ciprus	12 millió €	Észak-Ciprus	12 millió €
Málta	13 millió €	Törökország	145 millió €

Az egyes országokban megvalósuló PHARE-programokról e jelentés mellékletének I. részében, az országokról szóló fejezetben található részletes információ.

2.3. Pénzügyi támogatás és technikai segítségnyújtás

A jelenlegi PHARE-iránymutatások a PHARE-források körülbelül 65%-át irányozzák elő az intézményépítésre. Az intézményépítés és a know-how átadásának legfőbb eszköze a **Twining** és a **Twining Light** (tagállami szakértők kiküldése a tagjelölt országokba, hogy segítséget nyújtsanak az *acquis* egyes sajátos szempontjainak megvalósításához szükséges kapacitás kiépítésében). A PHARE-források fennmaradó indikatív 35%-át a gazdasági és társadalmi kohézió (ESC) elősegítését célzó beruházásokra irányozzák elő.

Míg 2002-ben olyan **cselekvési tervek** létrehozására összpontosítottak, amelyek a csatlakozás előtt szükséges közigazgatási és igazságügyi kapacitással kapcsolatos elsőbbségi intézkedésekkel, valamint azok megoldását célzó egyedi intézkedések végrehajtásával foglalkoztak, addig 2003-ban a gazdasági és szociális kohézió támogatását, valamint a csatlakozás után rendelkezésre álló EU-forrásokra való felkészítést helyezték előtérbe.

A csatlakozás olyan kiemelt fontosságú kérdéseinek megoldása érdekében, amelyek a programokban rejlő méretgazdaságossági előnyök kihasználásával jobban kezelhetőek lennének, számos, több országot érintő, illetve horizontális programot indítottak el. E programok magukban foglalták a KKV-k fejlesztését, a települések infrastruktúrájának fejlesztését, a települések pénzügyeit, a TAIEX-műveleteket, a közösségi bizottságok munkájában való részvételt, a nukleáris biztonságot, a kisebb projektekre vonatkozó programokat, a statisztikai együttműködést, a környezetvédelmet és egy információs és kommunikációs programot. Az egyes tevékenységekkel kapcsolatos bővebb tájékoztatást a melléklet II.2.2.2. és II.2.2.3. pontja tartalmazza.

2.4. A közösségi előcsatlakozási támogatás koordinálása

A SAPARD⁸ (Speciális Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Csatlakozási Program) célja, hogy támogassa a tagjelölt országokban az agrárszektor és a vidéki térségek strukturális alkalmazkodását, valamint a közös agrárpolitikára vonatkozó *közösségi vívmányok* és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok végrehajtásának során felmerülő strukturális problémák megoldását. A SAPARD-tevékenységekről részletes tájékoztatás a SAPARD-ról szóló 2003. évi jelentésben olvasható.

Az ISPA⁹ (Előcsatlakozási Strukturális Politikák Eszköze) elsősorban a tagságért folyamodó országok és a közösségi infrastrukturális szabványok összehangolását segíti elő, emellett a jelentősebb környezetvédelmi és közlekedési infrastruktúrák kiépítését is finanszírozza. Az ISPA-tevékenységekről részletes tájékoztatás az ISPA-ról szóló 2003. évi jelentésben olvasható.

Az előcsatlakozási támogatás koordinálásáról szóló külön éves jelentés bővebb tájékoztatást nyújt a PHARE, ISPA és SAPARD közötti koordinációról. A Bizottság *koordinációs bizottságát*, amelyet a három előcsatlakozási eszközzel kapcsolatos kérdések kezelésére igazgatói szinten hoztak létre, háromszor hívták össze.

A PHARE Irányítóbizottság április 9-i ülésén egy általános támogatási dokumentumot terjesztettek elő, amelyben a Bizottság tájékoztatást adott az előcsatlakozási támogatások koordinálásáról, különösen a három eszköz tekintetében az egyes országokra vonatkozó indikatív pénzügyi mutatókról, továbbá az EBB-vel és az IFI-vel való együttműködésről és a decentralizált irányítás fejlődéséről és kilátásairól.

2.5. Együttműködés az EBB-vel és a nemzetközi pénzügyi intézményekkel (IFI)

Az előcsatlakozási támogatásra vonatkozó együttműködésről szóló egyetértési megállapodás keretében folytatódott az együttműködés az EBB-vel és az IFI-vel.

A Bizottság szolgálatai a programozáshoz és a végrehajtáshoz kapcsolódó témák, valamint az eljárási kérdések koordinálása céljából időszakos üléseket szerveznek az EBB-vel és más IFI-vel. Annak érdekében, hogy megszervezzék a 2004. májusában csatlakozó országoknak az előcsatlakozási támogatásról a teljes körű EU-tagságra való áttérését, 2004. március 26-án szintén a Bizottság elnöklete alatt hívták össze az EK/IFI munkacsoportot és az EK/IFI magas szintű munkacsoportot, melynek keretében sor került az EK és valamennyi IFI vezető tisztviselőinek ülésére.

A PHARE részéről a legfontosabb társfinanszírozási eszköz ismét a KKV-k támogatása volt, amelyben az EBB, az EBRD és az Európa Tanács Fejlesztési Bank (CEB) / KfW (Német Újjáépítési Hitelintézet) vesz részt. A célkitűzés az, hogy folytassák a pénzügyi szektor társfinanszírozási kapacitásának kiépítését, és ezáltal fejlesszék (a KKV-k támogatásán keresztül) a KKV-k és (az önkormányzati hitellehetőségeken keresztül) a települések finanszírozási lehetőségeit. December 5-én a Bizottság két, a KKV-k 2003. évi pénzügyi támogatásra vonatkozó PHARE-programot hagyott jóvá, amelyek az első ízben tartalmaztak egy olyan vidéki részkeretet, amelynek határozott célkitűzése a vidéki hitelszektor fejlesztése

⁸ Általános tájékoztatás céljából lásd még a Mezőgazdasági Főigazgatóság honlapját http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm

⁹ Általános tájékoztatás céljából lásd még a Regionális Politikai Főigazgatóság honlapját http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm

a helyi pénzügyi közvetítők körében. A két közreműködő nemzetközi pénzügyi intézmény az EBRD és a CEB /KfW. Az egyes támogatásokról szóló részletes tájékoztatás a melléklet II.2.2.3. pontjában olvasható.

3. PROGRAMIRÁNYÍTÁS

3.1. A kiterjesztett decentralizált végrehajtási rendszer (EDIS) fokozatos megvalósítása

Az EDIS célja az EU-támogatások teljes decentralizálása, amelynek során az EU előcsatlakozási alapjainak irányítását a tagjelölt országok közigazgatása veszi át; a Bizottság hatásköre itt kizárólag az utólagos ellenőrzésre korlátozódik, azaz nem gyakorol rendszeres előzetes ellenőrzést az egyes ügyletek vonatkozásában, ugyanakkor fenntartja az általános költségvetés végrehajtásával kapcsolatos végső felelősségét.

2003 folyamán valamennyi tagjelölt országban felgyorsították az EDIS előkészületeit¹⁰. Az EDIS-re való áttérés 4 lépésben történik, amit a „Kiterjesztett decentralizációra való felkészülésről” című bizottsági munkadokumentum (2000-ben megküldték a tagjelölt országoknak) és az „ISPA-ra és a PHARE-ra vonatkozó EDIS útmutató” című dokumentum (2001-ben megküldték a tagjelölt országoknak) mutat be részletesen.

A Bizottság és a tagjelölt és csatlakozó országok nemzeti közigazgatása folytatta a folyamat ellenőrzését a magas szintű munkacsoportok (HLWG) keretében, amelyeket 2002-ben azzal a céllal hoztak létre valamennyi PHARE-országban, hogy áttekintsék az EDIS-re való áttérést, és pontos útmutatást adjanak az EDIS fokozatos megvalósításával kapcsolatos sajátos kérdésekre vonatkozóan.

Márciusban egy közbeszerzésről szóló szemináriumot szerveztek Brüsszelben a tagjelölt és csatlakozó országok nemzeti közigazgatási apparátusainak illetékes személyzete számára. A szeminárium az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó új költségvetési rendelet¹¹ bevezetését követő változásokat, illetve azok előcsatlakozási projektekre kifejtett következményeit tárgyalta, továbbá bemutatta a külső támogatások elnyerésére vonatkozó szabályokról az EU közbeszerzési irányelveire való áttérést, amire 2004. május 1-jétől kerül sor.

Ezt a kezdeményezést a Bizottság a PHARE szerződéskötő hatóságok személyzete számára szervezett országos képzés keretében, valamint egy, a külső támogatások szabályairól és az EU-irányelvekről szóló összehasonlító tanulmánynak (a SIGMA támogatásával megvalósuló) kidolgozásán és terjesztésén keresztül követte nyomon.

Az EDIS-nek a csatlakozás időpontjával egyidejű bevezetésére vonatkozó kötelezettséget a csatlakozási okmány (33. cikk) is tartalmazza, ami egyértelmű ösztönzést jelent az EDIS-re való áttérés végső előkészületeinek befejezésére.

2003 végére az EDIS megvalósítása a következőképpen alakult a 12 érintett ország tekintetében:

¹⁰ Törökországot kivéve, amely 2003-ban tért át a decentralizált végrehajtási rendszerre.

¹¹ A 2002. júniusi 1605/2002/EK tanácsi rendelet – HL L 248, 2002.9.16.

- **Bulgária és Románia** további előrelépést tett az 1. szakaszban (hiányfelmérés)
- **Lengyelország és Észtország** teljesítette a 3. szakaszt (megfelelőség értékelés), de még nem nyújtotta be az útmutatás utolsó, 4. szakaszának elindításához szükséges EDIS-kérelmet a Bizottságnak. Mindkét kérelmet 2004 elején nyújtották be.
- A **Cseh Köztársaság, Magyarország, Litvánia, Lettország, Szlovákia és Szlovénia** is benyújtotta a szükséges EDIS-kérelmet a Bizottságnak. Ez elindította az utolsó szakaszt és a Bizottság illetékes ellenőrzési szolgálatai által elvégzendő hitelesítési vizsgálatot. Pozitív értékelés esetén bizottsági határozattal engedélyezték volna az EDIS-t, és eltekintettek volna az előcsatlakozási alapok irányítására vonatkozó előzetes ellenőrzéstől. Novemberben és decemberben a Bővítési Főigazgatóság ellenőrei helyszíni hitelesítési vizsgálatot végeztek **Magyarországon és Szlovéniában**. Azonban a vizsgálatok eredménye nem tette lehetővé, hogy kezdeményezzék az EDIS csatlakozás előtti engedélyezéséről szóló bizottsági határozat elfogadását.
- A 2002. évi audit utólagos ellenőrzését végezték el **Máltán és Cipruson**. Az utólagos ellenőrzések eredménye nem tette lehetővé, hogy kezdeményezzék az EDIS csatlakozás előtti engedélyezéséről szóló bizottsági határozat elfogadását.

3.2. Monitoring és értékelés

A monitoring és az értékelés célja elsősorban az, hogy az előcsatlakozási célkitűzések teljesítése tekintetében ellenőrizze és értékelje a kedvezményezett országoknak nyújtott pénzügyi támogatást, mégpedig a programok eredményeinek értékelésén és az elsajátított tapasztalatok összefoglalásán keresztül. A második célkitűzés a helyi monitoring és értékelési kapacitás fejlesztésének támogatása, ami erősíti az államok kapacitását az előcsatlakozási támogatások kezelésében és ellenőrzésében.

3.2.1. Előzetes értékelés

A PHARE programozási mechanizmusok 2004-re és az azt követő évekre előrevetített előzetes értékelő jelentése rámutatott arra, hogy egy stratégiailag átgondoltabb programozásra, a projektervezés forrásainak növelésére, valamint rendszeresebb minőségellenőrzés bevezetésére van szükség. Mindennek eredményeképpen egy, a jelentés ajánlásaival foglalkozó, cselekvési tervet dolgoztak ki, és ezzel összhangban utólagos intézkedéseket¹² hoztak.

3.2.2. Monitoring és időközi értékelés

A PHARE *monitoring és időközi értékelési* rendszer keretében körülbelül 123 egyedi ország-, ágazati és tematikus értékelő jelentést tettek közzé a PHARE-programokra vonatkozóan. Ezenkívül, 2003 elején megkötötték a Törökországra vonatkozó előcsatlakozási támogatási program időközi értékelésére (IE) vonatkozó megállapodást, és bevezették az IE rendszert Máltán és Cipruson is.

¹² Ezek tartalmazták a több éves programozásra, a projektek nyilvántartásának javítására és a technikai keretrendszer alkalmazására vonatkozó iránymutatásokat.

Mindent egybevetve, az időközi értékelési eredményekből azt a következtetést lehetett levonni, hogy a PHARE teljesítménye kielégítő volt. A projektek prioritásai összhangban voltak a csatlakozási partnerségekkel, a rendszeres jelentésekkel és a cselekvési tervekkel. Maga az időközi értékelés a projektirányítási folyamat szerves részeként mostanra széles körben elfogadottá vált. Az értékelés megállapításainak és ajánlásainak végrehajtása számos kedvező eredményhez vezetett, és hozzájárult az értékelési kultúra elterjedéséhez. Az új tagállamokban megvalósuló IE-vel kapcsolatos részletes tájékoztatás a melléklet II.3. pontjában olvasható.

3.2.3. Utólagos értékelés

Az 1997 és 1998 közötti időszakban megvalósult PHARE nemzeti programok 2003. évi *utólagos értékelése* kimutatta a PHARE igen nagy fontosságát, mivel olyan problémákkal foglalkozott, amelyek „igen kritikus, illetve meglehetősen kritikus akadályként álltak a csatlakozás útjában”. Feltárta továbbá, hogy legnagyobb hatását az *acquis* átvételére irányuló szakpolitikai területeken (harmadik koppenhágai kritérium) fejtette ki a program, és azt is kiemelte, hogy a programozási folyamatban meghatározó szerepet játszottak a Bizottság szolgálatai, ami részben a tagjelölt országok programozási gyengeségeit is tükrözi. Lásd még a melléklet II.3. pontját.

3.3. Egyéb tevékenységek

A Bizottság szolgálatai számos egyéb tevékenységet kezdeményeztek a 2004. évi programok minőségének javítása, valamint a helyi monitoring és értékelési kapacitás fejlesztésének támogatása érdekében. Az egyedi fellépéseket a melléklet II.3.3. pontja ismerteti.